

Punt de Vista

El Punt Avui expressa la seva opinió únicament en els editorials. Els articles firmats exposen les opinions dels seus autors.

GRUP HERMES

President: Joaquim Vidal i Perpinyà.
Consell d'Administració: Lúcia Vidal i Juventench (vicepresidenta), Eduard Vidal i Juventench, Esteve Colomer i Font i Joan Vall i Clara.
Consell Editorial: Xavier Albertí (president), Joan Villarroja (vicepresident), Joan Ballester, Josep Delemus, Lluís Foix, Rosa Font, Dolors Lloveras, Jordi Maluquer, Jaume Oliveras, Vicent Sançhis, Teresa Seseras i Pep Collellidemont (defensor del lector).

Direcció Executiva: Joan Vall i Clara (conseller delegat), Xevi Xirgo (Informació General), Emili Gispert (Informació Esportiva), Toni Muñoz (Serveis), Josep Madrenas (Webs i Sistemes), Albert París (Comunicació), Anna Maria Ribas (Gerència Comercial), Miquel Fuentes (Administració i RH), Lluís Cama (Producció), Concepció Casals (Distribució) i Ricard Forcat.

Keep calm

Salvador Cot

UNA VISIÓ CRÍTICA DE LA HISTÒRIA INTEL·LECTUAL DE CATALUNYA

Joaquim Nadal Farreras

Historiador. Universitat de Girona

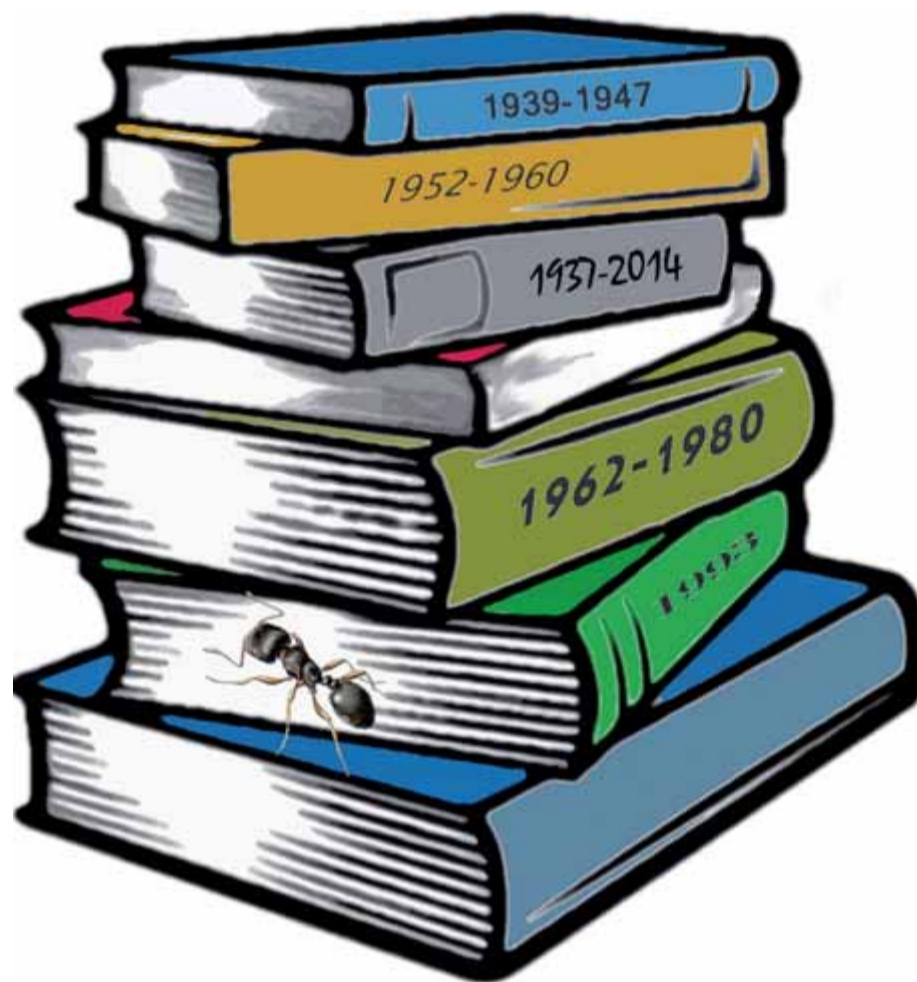
Matar el Cobi

Iglesias pot ser monàrquic, Colau no

A la sala de plens de l'ajuntament de Madrid hi ha un gran retrat del rei d'Espanya. S'hi veu un Felip VI d'uns tres metres d'altura mirant, confiadament, cap als alcaldes i regidors que allà es reuneixen i es reuniran. I dic confiadament perquè allà ni l'alcaldessa de Podemos ni cap dels regidors d'esquerres que li donen suport no han plantejat, en cap moment, ni la més mínima renovació simbòlica de l'ajuntament. És més, Pablo Iglesias considera que Felip VI "té una enorme simpatia per part dels ciutadans espanyols". Potser per això col·loca el debat monarquia-república a darrere dels desnonaments, l'educació i la sanitat. Que vol dir mai. "No ens ubicarem en vol l'adversari. Estarien encantats que discutíssim de monarquia o república i no ho farem." El retrat es queda on és.

Per contra, Ada Colau sí que ha fet retirar el bust de l'ajuntament. No és un gest frontal, perquè adueixen que es tracta del pare del rei i, per tant, s'ha de canviar. Però Ada Colau i els seus han volgut que l'acció tingui ressò mediàtic i, de fet, juguen conscientment amb l'ambigüitat. L'Ajuntament de Barcelona, per tant, percep que necessita gestos més fermes que no pas el de Madrid.

Podemos, a Madrid, exhibeix una certa proximitat amb el règim del 78. Podemos, a Barcelona, s'ha d'esforçar en sentit contrari. La diferència, per tant, no és el partit, sinó el context en què actua. A Espanya el règim del 78 encara és sòlid i qual-sevol escenari passa pel pacte. A Catalunya, en canvi, totes aquelles estructures ideològiques es perceben com a decrepites i inservibles. Quaranta anys més tard, aquí s'acosta la ruptura mentre que allà es tornen a plantejar la reforma. Dos mons, dos universos que s'allunyen.

XAVIER PORRATA

Jordi Amat proposa, en el seu darrer llibre, una interpel·lació en tota regla a la societat catalana, als intel·lectuals i a la política. *El llarg procés. Cultura i política a la Catalunya contemporània (1937-2014)*. Barcelona, Tusquets, 2015, és un llibre apassionant, trepidant, inquietant. Amat construeix amb molta informació molt ben documentada, i amb arrencades literàriament brillants a cada capítol, una visió crítica de la història intel·lectual de Catalunya i de la lenta reconstrucció del catalanisme.

EN EL REREFONS PESEN MOLT dues qüestions transcendents i que serveixen per teixir la trama intel·lectual de la tesi del llibre. D'una banda, l'indiscutible sotrac i fractura de la Guerra Civil espanyola; desfila davant nostre el creixent testimonialisme aïllat de l'exili, l'activisme lent i gradual a l'interior, el possibilisme de molts i la contaminació inevitable de la societat catalana pel franquisme. De fet cadascun a la seva escala, Rídruejo i Pla, podrien ser el paradigma de molta altra gent menys coneguda que al llarg de la seva vida hauria fet una evolu-

ció semblant; fins al punt que avui dreçar una línia de separació des de la puresa antifranquista, segurament tindria resultats escruixidors si segmentéssim la societat per fulls de serveis no contaminats; per això hi ha tantes biografies reconstruïdes, reescrites i adaptades als signes dels temps. De l'altra, l'aparent línia divisòria que voldria circumscriure el catalanisme, i més encara, el nacionalisme català al

Amat fa entendre que, almenys en el terreny de la historiografia, no hi ha un únic discurs, ni un únic discurs nacional, i que els historiadors que encarnen el model uniforme són els més subsidiaris

camp exclusiu de la burgesia catalana establint un tall insalvable entre el discurs nacional, preponderant, i el discurs social subsidiari. Aquí hi ha una reivindicació poc matisada de Jordi Solé-Tura.

PEL QUE FA AL PRIMER ASPECTE, l'estudi del paper de Pla, Gaziol, Guillem Díaz Plaja i Destino marca una etapa inicial d'"ocupació ambigua, 1939-1947", on per les esclertes s'intueixen les possibilitats mínimes i les contradiccions màximes. És en aquest context que Amat perfila de manera penetrant el drama, a Catalunya mateix, del cataclisme civil; aquí no va ser possible una vindicació unànime, al nivell de la dignitat nacional que Malraux féu de Jean Moulin a França; massa permeabilitat social ho impedia en l'adaptació al nou medi o la simple adscripció directa i, potser també, servil.

LA "MODERNITAT CAUTA, 1952-1960" ens transporta als anys del diàleg entre els intel·lectuals catalans i castellans, al paper de Carles Riba, a la força seductora de Vicens Vives i a la campanya de Jordi Pujol que, de la mà de Josep Benet, va transformar el cristianisme ingenu de les festes de la Mare de Déu de Montserrat a l'activisme clandestí per construir un nou imaginari catalanista.

NOMÉS QUE DE 1962 A 1980, en l'etapa de predomini del "catalanisme progressista", es va produir una bifurcació. El mateix any de les grans inundacions del Vallès, que van posar rostre humà a la Catalunya de la immigració, i de la fundació d'Edicions 62, va començar, segons Amat, un distanciament creixent entre un recelós Pujol, cada cop més lluny del món intel·lectual universitari i majoritàriament d'esquerres i més concentrat en un destil·lat del catalanisme recelós en la causa d'un pragmatisme de la quotidianitat.

DESPRÉS DE 1980 I JA AMB EL PODER a la mà, Pujol va posar les bases de la demolició del model de la Barcelona olímpica, matar el quisso, i preparar el terreny de la uniformització intel·lectual i política: "El «procés de sobiranització» (Agustí Colomines *dirigit*) en el qual estem immersos passa, entre multitud d'aspectes, per imposar un relat uniforme del passat sobre el qual es pugui bastir un projecte de futur nodrit en la idea de ruptura inevitable amb Espanya."

PERÒ L'EPÍLEG LIQUIDA VINTI-CINC anys amb traç gruixut i sense cap marge per fer entendre que, almenys en el terreny de la historiografia, no hi ha un únic discurs, ni un únic discurs nacional, que els historiadors que encarnen el model uniforme són els més subsidiaris i que, per exemple, el proscrit Borja de Riquer en el manifest anònim de 1993, s'alinea ara en posicions ben diferents sense per això haver esdevingut, com es diu de Termes, un intel·lectual orgànic, en aquest cas del postpujolisme.